

Foto: Werner Strouwen. Lys og teknikk: Bruno Pocheron. Kostyme: Anne-Catherine Kunz

Nyansenes dramatik

Mette Edvardsen og Matteo Fargions opera *Penelope sleeps* er en lavmælt, og samtidig svært morsom, forestilling hvor blikket for detaljer skjerpes.

Twitter (<http://twitter.com/intent/tweet?url=http%3A//www.scenekunst.no/sak/nyansenes-dramatik/>) |

Facebook (<http://www.facebook.com/share.php?u=http%3A//www.scenekunst.no/sak/nyansenes-dramatik/>)

KRITIKK | 13.5.2019

Anette Therese Pettersen (<http://www.scenekunst.no/sak/author/anette/>)

FAKTA

«Penelope sleeps»

En opera av Mette Edvardsen og Matteo Fargion

Tekst: Mette Edvardsen
Musikk: Matteo Fargion
Utøvere: Mette Edvardsen, Matteo Fargion og Angela Hicks
Lys og teknikk: Bruno Pocheron
Kostyme: Anne-Catherine Kunz

Kunstenfestivaldesarts, Kaaaitheater, Brussel, 11.mai 2019

Vises også 14.mai i Brussel, 17.-18.mai på Wiener Festwoche og 30.mai under Stamsund teaterfestival

Anette Therese Pettersen kuraterte, som del av kuratorfelleskapet theisen/pettersen, Mette Edvardsen i Kristiansand i 2016

«Ask yourself this question: / do we have to be human for ever?», synger sopranen Angela Hicks, liggende på ryggen på scenegulvet i operaen *Penelope sleeps*. Forestillingen nærmer seg slutten, og Hicks synger videre: «Consciousness is exhausted». Det stemmer muligens som samfunnsanalyse, men forestillingseffekten er snarere motsatt: Oppmerksomheten er skjerpet.

Penelope sleeps har myten om Penelope – kona til Odyssevs, mest kjent for sin tjuv år lange trofasthet til ektemannen – som hovedreferanse. De fleste av Edvardsens seneste produksjoner har vært soloforestillinger hvor hun både er koreograf og utøver. *No Title* (2014), *We to be* (2015), *Black* (2011) og *Oslo* (2017) har vært tydeligere konseptuelle forestillinger som utforsker scenerommet og den sceniske situasjonen gjennom språket. I *Penelope sleeps* er det mer eksistensielle og relasjonelle tema som utforskes, men på samme stillferdige måte. Tekstmaterialet er her mer essayistisk enn i tidligere arbeid av Edvardsen, men er fortsatt stringent og konseptuelt. I likhet med tidligere forestillinger er også den scenografiske løsningen low-fi og enkel, det er generelt lite som skjer i Edvardsens forestillinger, men det gir desto mer oppmerksomhet til hver setning og bevegelse. Hennes kanskje fremste

egenskap som utøver er en egen evne til å skape ro i et rom, måten hun fullstendig blottet for brautende gester likevel krever oppmerksomhet og konsentrasjon. Eller; forestillingen krever dette, mens hun som utøver i forestillingen legger til rette for at det kan skje.

Inspisientvikar -
Rogaland Teater AS
(<http://www.scenekunst.no/job/260/>)

Produsent/rådgiver for
kunstproduksjon -
SEANSE – senter for
kunstproduksjon,
Høgskulen i Volda
(<http://www.scenekunst.no/job/259/>)

Enhetsleder/reaktor -
Stor Elvdal kulturskole
(<http://www.scenekunst.no/job/258/>)

Assisterende leder - Oslo
Nye Teater
(<http://www.scenekunst.no/job/257/>)

Produsent - Akershus
Teater
(<http://www.scenekunst.no/job/256/>)

Tekniker med
driftsansvar - Akershus
Teater
(<http://www.scenekunst.no/job/255/>)

SKRIBENTER (/SKRIBENTER)

SIST KOMMENTERT

- Hukommelsen sitter i kroppen
(<http://www.scenekunst.no/sak/hukommelsen-sitter-i-kroppen/>) (1)
- Å brøle for barna
(<http://www.scenekunst.no/sak/a-brøle-for-barna/>) (1)
- Dumhetens diktatur
(<http://www.scenekunst.no/sak/dumhetens-diktatur/>) (1)
- Filharmoni til folket
(<http://www.scenekunst.no/sak/filharmoni-til-folket/>) (1)
- Kulturrådet og basisstøtten: tåkeprat, prinsipploshet og mulige lovbrudd
(<http://www.scenekunst.no/sak/kulturradet-og-basisstøtten-tåkeprat-prinsipploshet-og-mulige-lovbrudd/>) (1)

KALENDER

Mens Brüssels publikum ankommer Kaaiteaters scene ligger Edwardsen, sammen med den svært erfarne scenekunstneren Matteo Fargion, og allerede nevnte Hicks, på scenegulvet. Vi vandrer rundt dem og finner et sted å sitte i et provisorisk amfi. Scenens bakvegg er det originale publikumsamfi, det ligger der som en mørklagt bakscene hvor jeg lurar på om det skal utspille seg noe. «I can't believe how many people are here. I almost didn't come, because of the rain», sier Edwardsen – fortsatt liggende på gulvet, med det som fra der jeg sitter ser ut som lukkede øyne.

Relasjonskoreografi

Deretter begynner Edwardsen å fortelle det som på et overfladisk nivå er en historie om en voksen datter på besøk hos sin far. Hun oppdager en edderkopp på soverommet, som hun så får faren til å fjerne. Men det er det ordinære, gjentakelsen av en prosedyre, som utforskes. Edwardsen reflekterer over hvordan hun som mor selv utfører denne oppgaven, mens hun på besøk hos sin far inntar rollen som datter og påfølgende forventer at faren utfører den samme oppgaven for henne. Det er en synliggjøring av hvordan relasjonene våre innebærer en rekke forhandlingssituasjoner, av mer eller mindre triviell natur, hvor vi gjerne går inn i roller uten å reflektere over det. At Edwardsen ber faren om å fjerne edderkoppen tenker jeg inngår i repertoaret deres. Mange av forholdene vi inngår i har noen koreografier, så å si, som vi repeterer på automatikk. Men de fyller også en funksjon; i all sin banalitet er de med på å befeste vår relasjon.

Edwardsen betrakter de dagligdagse scenene med en knusktørr humor, og klarer parallelt å vise frem den dypt eksistensielle siden ved disse trivielle handlingene. Repetisjonen forsterker båndene mellom oss – samtidig som det er en helt på ekte eksistensiell dimensjon for edderkoppen i historien. Vil den overleve om den kastes ut i hagen? Vil den ha alle ben intakt? Edwardsen lar historien veksle mellom et narrativ som knytter seg til henne og hennes familie, en farlig situasjon for edderkoppen – og faktaopplysninger om edderkopper..

Opera og noveller

Forestillingen er bygget opp av flere slike nærmest anekdotiske scener, hvor Edwardsen forteller historier. Mellom dem synger sopranen Angela Hicks (som regel liggende), mens Fargion spiller rollen som orkester og kor der han veksler mellom liggende og sittende posisjon. Det er noe foruroligende over den tilsynelatende slappe kroppen og den klokkeklare stemmen, som ytterligere underliggjøres av tekstmaterialet til sangene. Som i sangen «Outside myself», hvor Hicks synger: «Outside myself there is a world unfinished». I en annen scene har Edwardsen og Hicks en duett. Hicks setter seg opp, plukker opp et ark og synger fra det. Sangen handler om en kvinne som vever, og som norsk skjønner jeg tidlig at det må være Hanna Ryggen det synges om. Edwardsen kryper bort til Hicks, mottar et skriv og begynner å lese – mens Hicks fortsetter å synge samme tekst.

Den nokså lave og relativt flate stemmen til Edwardsen er en nydelig kontrast til den lyse og klangfulle stemmen til Hicks. Den myke musikken kler også sangtekstene, som er mer abstrakte og teoretiske enn Edwardsens monologer. Flere av sistnevnte minner om små noveller, og jeg tenker flere ganger underveis på Vigdis Hjorths forfatterskap. Det er noe med humoren i det trivielle, måten hverdagslige situasjoner fremstår eksistensielle og samtidig morsomme. Flere av historiene har også mer eksplisitt norske referanser, en faktor som sannsynligvis spiller inn i min bedømming av humor – men som potensielt kan ha motsatt effekt på andre tilskuere.

Rom for ro

I tillegg til at Edwardsen her altså har to medutøvere, så inneholder også forestillingen en dramaturgisk overraskende vending som jeg, uten å avsløre for mye, først tenkte ikke hørte til i selve forestillingen. Sekvensen oppleves ekstra overraskende og nesten brutal nettopp fordi forestillingen i seg selv er så lavmælt. Litt som når man lytter til et hørespill eller et opptak av en samtale. Hvis man har volumet på maksimal styrke kan musikk avspilt i samme styrke oppleves nærmest voldelig fordi man ikke er forberedt på overgangen.

Penelope sleeps er en forestilling som åpner opp for mange, og sannsynligvis svært ulike, lesninger. En historie om en surrealistisk drøm om kunstnerresidens i Antarktis («chill out in Antarctica») får umiddelbart tankene til å gå til klimakatastrofe, hvilket fores ytterligere av måten utøverne liksom bare ligger på scenen. En slags overgivelse. Samtidig opplever jeg ikke den lavmælte forestillingen som passiv eller resignert. Snarere tvert imot. Stillstand og ro kan også være en form for protest, og det er heller slik jeg formulerer min lesning. Det er en hommage til de små gestene og handlingene, til det tilsynelatende trivielle som er limet som holder resten sammen.

14.05. 19:00 Engelen frå Kobane
Nypremière
Sogn og Fjordane Teater
Førdehuset, Teatersalen

14.05. 19:00 Koreografilaboratoriet
Dansens Hus
Studioscenen

21.05. 19:00 Svar på brev frå Helga
Norgespremière
Hordaland Teater
Hordaland Teater, Logen

23.05. 15:00 Musikk og dans:
Praksisdeling og
skriveverksted

Sølvberget kulturhus og
bibliotek

23.05. 15:00 Musikk og dans:
Praksisdeling og
skriveverksted

Sølvberget kulturhus og
bibliotek